

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ζ' ΚΛΙΜΑΚΙΟ

ΠΡΑΞΗ 51/2026

Αποτελούμενο από τα μέλη του Νεκταρία Δουλιανάκη, Σύμβουλο, Πρόεδρο του Κλιμακίου, Αναστάσιο Ταμαμίδη, Πάρεδρο και κωλυομένων των λοιπών Παρέδρων, Ελευθέριο Καλονόμο, Εισηγητή.

Συνήλθε στις 10.2.2026, μέσω τηλεδιάσκεψης, κατ' εφαρμογή του άρθρου 295 παρ. 2 σε συνδυασμό με το άρθρο 336 παρ. 1 του ν. 4700/2020 (Α' 127), προκειμένου να ελέγξει τη νομιμότητα της διαδικασίας σύναψης και του σχεδίου σύμβασης της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Οδικές Συγκοινωνίες Α.Ε.» (Ο.ΣΥ. Α.Ε.) με αντικείμενο «Ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών αποξήλωσης του ανενεργού δικτύου, διενέργειας καταγραφής των στύλων στο ενεργό και ανενεργό εναέριο ηλεκτρικό δίκτυο της ΟΣΥ Α.Ε. και αντικατάστασης στύλων στήριξης εναέριου ηλεκτρικού δικτύου παροχής ενέργειας στα ηλεκτροκίνητα λεωφορεία της Ο.ΣΥ. Α.Ε. (Τρόλλεϋ), προς άρση επικινδυνοτήτων», προϋπολογιζόμενης αξίας 2.988.850 πλέον ΦΠΑ, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος προαίρεσης. Ο φάκελος με τα στοιχεία της σύμβασης υποβλήθηκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο στις 16.12.2025 (αρ. πρωτ. ΕλΣυν.....) με το .../... έγγραφο του Διευθύνοντος Συμβούλου της Ο.ΣΥ. Α.Ε. και συμπληρώθηκε με τα στοιχεία που απεστάλησαν στις 15.1.2025 μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Άκουσε την εισήγηση του Εισηγητή Ελευθέριου Καλονόμου

Σκέφθηκε κατά το νόμο και

Αποφάσισε τα ακόλουθα

1. Το σχέδιο σύμβασης και ο φάκελος της υποκείμενης διαγωνιστικής διαδικασίας για την ανάθεση του ανωτέρω αντικείμενου, παραδεκτώς εισάγονται ενώπιον του παρόντος Κλιμακίου για την άσκηση ελέγχου νομιμότητας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 324 του ν. 4700/2020 (Α' 127).
2. Το Κλιμάκιο, κατά τον έλεγχο των σχεδίων συμβάσεων και της σχετικής διαδικασίας για την ανάδειξη αναδόχου, ερευνά, προς τον σκοπό της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος και της εμπέδωσης της αρχής της διαφάνειας, εάν τα όργανα της διοίκησης, ερμηνεύοντας και εφαρμόζοντας τη νομοθεσία που διέπει τον διαγωνισμό και την οικεία σύμβαση, κινήθηκαν εντός της δυνατής ερμηνείας του νόμου, δηλαδή εάν είναι νομικώς υποστηρίξιμη η ερμηνευτική εκδοχή επί της οποίας βασίστηκαν οι διοικητικές πράξεις και το σχέδιο σύμβασης, καθώς και εάν στις πράξεις που εκδόθηκαν εμφίλοχώρησαν ουσιώδεις πλημμέλειες, δηλαδή

πλημμέλειες που πλήττουν τις θεμελιώδεις αρχές που διέπουν τη διαδικασία σύναψης των δημοσίων συμβάσεων ή επηρέασαν στη συγκεκριμένη περίπτωση το αποτέλεσμα του διαγωνισμού. Κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς του το Κλιμάκιο δεν υποκαθιστά τα αρμόδια διοικητικά όργανα στην ουσιαστική εκτίμηση των πραγμάτων, καθόσον εκφεύγουν του διενεργούμενου ελέγχου οι ουσιαστικές τεχνικές ή επιστημονικές κρίσεις των ελεγχόμενων αρχών, καθώς και οι κρίσεις σκοπιμότητας αυτών, αρκούμενο στον έλεγχο της αιτιολογίας των σχετικών κρίσεων, καθώς και στον έλεγχο της υπέρβασης ή μη από τα διοικητικά όργανα των άκρων ορίων της διακριτικής τους ευχέρειας, ούτε άλλωστε επιλύει διαφορές υποκαθιστώντας τα αρμόδια Δικαστήρια στην αντίστοιχη δικαιοδοσία τους.

3. Η ελεγχόμενη διαδικασία, ως εκ του αντικειμένου της, του φορέα διενέργειάς της και του ύψους της προϋπολογιζόμενης δαπάνης, διέπεται : α) από τις διατάξεις του ν.4412/2016 (Α' 147) και συγκεκριμένα εκείνες του Βιβλίου ΙΙ, καθόσον η υπό ανάθεση σύμβαση, η οποία συνάπτεται από αναθέτοντα φορέα (Ο.ΣΥ. Α.Ε., βλ. και ΕλΣυν Ζ' Κλιμάκιο 127/2025), συνδέεται με δραστηριότητα που ο φορέας αυτός ασκεί στους τομείς των άρθρων 8 έως 14 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ (πρβλ. απόφαση της 19.4.2018, C-152/17, Consorzio Italian Management και Catania Multiservizi SpA, σκέψεις 2, 13, 25 και 26, ΕλΣυν Ζ' Κλιμάκιο 45/2022) και β) από τους όρους της οικείας διακήρυξης.

4. Ο ν. 4412/2016 ορίζει στο άρθρο 264 «Γενικοί κανόνες σύναψης συμβάσεων» (άρθρο 45 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ) ότι «1. Στην ανοικτή διαδικασία, κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει προσφορά στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού. Η ελάχιστη προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών ανέρχεται σε τριάντα πέντε (35) ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης της σύμβασης στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ένωσης (...) 3. Όταν επείγουσα κατάσταση καταλλήλως τεκμηριωμένη από τον αναθέτοντα φορέα καθιστά αδύνατη την τήρηση της ελάχιστης προθεσμίας που προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1, ο αναθέτων φορέας μπορεί να ορίζει προθεσμία που δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης της σύμβασης. 4. Ο αναθέτων φορέας μπορεί να συντμήσει κατά πέντε (5) ημέρες την προθεσμία παραλαβής των προσφορών που ορίζεται στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1, όταν αποδέχεται την υποβολή προσφορών με ηλεκτρονικά μέσα, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 258. (...)». Οι ανωτέρω διατάξεις πρέπει να ερμηνεύονται υπό το φως της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ (πρβλ. Δ.Ε.Ε. C-441/14 Dansk Industri, σκ. 29 - 33, ΕλΣυν Τμήμα Μειζ. - Επτ. Συνθ. 6627/2015), στην αιτιολογική σκέψη 89 της οποίας αναφέρονται τα εξής: «(...) Επιπλέον οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να μειώσουν περαιτέρω τις προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών σε ανοιχτές διαδικασίες σε περιπτώσεις όπου λόγω επιτακτικής ανάγκης είναι ανέφικτη η τήρηση της κανονικής προθεσμίας σε ανοιχτές διαδικασίες, αλλά παραμένει δυνατή η διεξαγωγή ανοιχτής διαδικασίας με μικρότερη προθεσμία. Μόνο όταν σε εξαιρετικές περιπτώσεις κατεπείγουσας ανάγκης λόγω γεγονότων που δεν θα

μπορούσαν να έχουν προβλεφθεί από τον σχετικό αναθέτοντα φορέα ούτε οφείλονται σε δική του υπαιτιότητα καθίσταται αδύνατη η διεξαγωγή κανονικής διαδικασίας ακόμα και με μικρότερες προθεσμίες, οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να έχουν τη δυνατότητα, στον βαθμό που είναι απολύτως αναγκαίο, να αναθέτουν συμβάσεις με διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού. (...)).».

5. Σκοπός των κανόνων δημοσιότητας, οι οποίοι αποτελούν έκφραση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων (βλ. Δ.Ε.Ε. C-423/07, Επιτροπή κατά Ισπανίας, σκ. 57, C-91/08, Wall AG, σκ. 36), είναι η ανάπτυξη πραγματικού ανταγωνισμού σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τον καθορισμό προθεσμιών ικανών για την προετοιμασία και την υποβολή προσφορών από μεγάλο αριθμό υποψηφίων. Στην ανοικτή διαδικασία, η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών ανέρχεται σε 35 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορεί δε να συντμηθεί κατά 5 ημέρες σε περίπτωση διενέργειας ηλεκτρονικού διαγωνισμού. Περαιτέρω, σε περίπτωση επείγοντος, που καθιστά ανέφικτη την τήρηση των ανωτέρω κανονικών προθεσμιών (35 ή 30 ημερών), είναι δυνατή, με ειδικά αιτιολογημένη («καταλλήλως τεκμηριωμένη») απόφαση του αναθέτοντα φορέα, η σύντμηση της προθεσμίας στην ανοικτή διαδικασία έως την ελάχιστη προθεσμία των 15 ημερών από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης (πρβλ. ΕλΣυν Έβδομο Τμήμα 750/2021 ως προς το άρθρο 27 παρ. 3 του ν. 4412/2016, βλ. ΕλΣυν Ζ' Κλιμάκιο 399/2021). Για την προσφυγή στη συντετμημένη αυτή περίπτωση ανοικτής διαδικασίας δεν απαιτείται το επείγον να οφείλεται σε γεγονότα απρόβλεπτα και εκτός της σφαίρας ευθύνης του αναθέτοντα φορέα.

6. Περαιτέρω, ο ν. 4412/2016 ορίζει: Στο άρθρο 253 «Αρχές που διέπουν τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων» [άρθρο 36 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ]: «1. Οι αναθέτοντες φορείς αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της προστασίας του ανταγωνισμού (...). Ο σχεδιασμός των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δεν γίνεται με σκοπό (...) τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού. Ο ανταγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων. (...)». Στο άρθρο 301 «Γενικές αρχές» [άρθρο 76 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ]: «Για τους σκοπούς της επιλογής των συμμετεχόντων στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες: (...) β) επιλέγουν τους προσφέροντες και τους υποψηφίους, σύμφωνα με τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που θεσπίζονται δυνάμει των άρθρων 304 και 305 (...)». Στο άρθρο 304 «Κριτήρια ποιοτικής επιλογής» [άρθρο 78 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ]: «1. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να θεσπίζουν αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια αποκλεισμού και επιλογής των προσφερόντων ή των υποψηφίων οι εν λόγω κανόνες και κριτήρια αναφέρονται στα έγγραφα της σύμβασης». Στο άρθρο 305 «Χρήση των λόγων αποκλεισμού και

των κριτηρίων επιλογής που προβλέπονται στο Βιβλίο Ι» [άρθρο 80 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ]: «1. (...) οι αντικειμενικοί κανόνες, οι λόγοι αποκλεισμού και τα κριτήρια για την επιλογή των υποψηφίων και των προσφερόντων σε ανοικτή διαδικασία, (...), μπορούν να περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στο άρθρο 73, με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο προαναφερόμενο άρθρο. (...) 2. Τα κριτήρια και οι κανόνες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορούν να περιλαμβάνουν τα κριτήρια επιλογής που παρατίθενται στα άρθρα 75 περί κριτηρίων επιλογής (...)». Στο άρθρο 75 «Κριτήρια επιλογής» [άρθρο 58 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ]: «1. Τα κριτήρια επιλογής μπορούν να αφορούν: α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα. (...). Οι αναθέτουσες αρχές περιορίζουν τις όποιες απαιτήσεις συμμετοχής σε εκείνες που είναι απαραίτητες ώστε να διασφαλίζεται ότι ο υποψήφιος ή ο προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες, καθώς και τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες για την εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης. Όλες οι απαιτήσεις σχετίζονται και είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης 2. (...) 4. Όσον αφορά την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να εξασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν τους αναγκαίους ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους και την εμπειρία για να εκτελέσουν τη σύμβαση σε κατάλληλο επίπεδο ποιότητας». Στο άρθρο 308 «Κανόνες που εφαρμόζονται σε περίπτωση χρήσης των κριτηρίων αποκλεισμού και ποιοτικής επιλογής του Βιβλίου Ι» ορίζεται ότι για τις συμβάσεις που εμπίπτουν στο Βιβλίο Ι εφαρμόζεται, ως προς τα αποδεικτικά μέσα κάλυψης των απαιτούμενων κριτηρίων, το άρθρο 80 του ίδιου Βιβλίου, η παρ. 5 του οποίου παραπέμπει στο Μέρος ΙΙ του Παραρτήματος ΧΙΙ του Προσαρτήματος Α΄ του ν. 4412/2016, σύμφωνα δε με τις οικείες διατάξεις «Αποδεικτικά στοιχεία των τεχνικών ικανοτήτων του οικονομικού φορέα, που αναφέρονται στο άρθρο 75: α) οι ακόλουθοι κατάλογοι: i) (...) ii) κατάλογος των κυριότερων παραδόσεων (...) που πραγματοποιήθηκαν την τελευταία τριετία, κατά μέγιστο όριο, με αναφορά του αντίστοιχου ποσού, της ημερομηνίας και του δημόσιου ή ιδιωτικού παραλήπτη (...) β) αναφορά του τεχνικού προσωπικού ή των τεχνικών υπηρεσιών (...) ιδίως των υπευθύνων για τον έλεγχο της ποιότητας (...) γ) περιγραφή του τεχνικού εξοπλισμού και των μέτρων που λαμβάνει ο οικονομικός φορέας για την εξασφάλιση της ποιότητας και των μέσων μελέτης και έρευνας της επιχείρησής του, (...)». Εξάλλου, στο άρθρο 335 [άρθρο 87 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ] «Όροι εκτέλεσης της σύμβασης» ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι «(...) 2. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να επιβάλλουν και άλλους ειδικούς όρους σχετικά με την εκτέλεση της σύμβασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης κατά την έννοια της παρ. 3 του άρθρου 311 και επισημαίνονται στην προκήρυξη διαγωνισμού ή στα έγγραφα της σύμβασης. Οι εν λόγω όροι μπορούν να περιλαμβάνουν οικονομικές,

περιβαλλοντικές, κοινωνικές παραμέτρους ή παραμέτρους που αφορούν την καινοτομία και την απασχόληση (...)).»

7. Εκ του συνδυασμού των διατάξεων που εκτέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη συνάγονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: (i) Ο αναθέτων φορέας διαθέτει ευρεία διακριτική ευχέρεια να θέτει στη διακήρυξη τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής (καταλληλότητας), βάσει των οποίων πιστοποιείται η οικονομική φερεγγυότητα και η τεχνική και επαγγελματική επάρκεια των διαγωνιζομένων, προκειμένου να τους επιτραπεί η συμμετοχή στον διαγωνισμό, υπό την προϋπόθεση ότι οι απαιτήσεις συνάδουν με τις αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων, σχεδιάζονται κατά τρόπο ώστε να μην αποτρέπεται η συμμετοχή οικονομικών φορέων, συμπεριλαμβανομένων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), με στόχο το ευρύτερο δυνατό άνοιγμα στον ανταγωνισμό, συνδέονται με το αντικείμενο της υπό ανάθεση σύμβασης χωρίς να επάγονται αδικαιολόγητους ή υπέρμετρους φραγμούς στην ελεύθερη ανάπτυξη του ανταγωνισμού και τελούν σε σχέση αναλογίας με το μέγεθος και τη φύση της σύμβασης (ΕλΣυν Ολ 505/2021, Τμ. Μειζ.-Εταμ. Σύνθ. 1563/2019, 1265/2019, ΕλΣυν VI Τμ. 2402/2010, πρβλ. απόφαση ΔΕΕ της 18.10.2012, Edukozivig – Hochtief Construcion AG, C-218/2011, σκ. 27). Τυχόν περιορισμοί στην πρόσβαση στον διαγωνισμό πρέπει να δικαιολογούνται από επιτακτικό λόγο δημοσίου συμφέροντος και να αποδεικνύεται ότι ο σκοπός για τον οποίο θεσπίστηκαν δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί εξίσου αποτελεσματικά με λιγότερο περιοριστικά για την ανάπτυξη του ανταγωνισμού μέσα. Σε διαφορετική περίπτωση, οι όροι που τίθενται τελούν σε δυσαναλογία με τον επιδιωκόμενο σκοπό και συνεπάγονται περιορισμό στην άσκηση των θεμελιωδών ελευθεριών του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (βλ. ΕλΣυν VI Τμ. 1245/2020, 979, 300/2019, 850, 609, 608/2018, πρβλ. ΕλΣυν Τμ. Μειζ.- Επαμ. Σύνθ. 6022/2015, 3065/2014, 3372/2011, ΣτΕ ΕΑ 189/2015, 354/2014). (ii) Επιπλέον, κατά κανόνα, όρος διακήρυξης, ο οποίος περιορίζει την απόδειξη της τεχνικής ικανότητας αποκλειστικά σε εμπειρία αποκτηθείσα στον δημόσιο τομέα, αποκλείοντας την αποδεδειγμένη εμπειρία σε όμοιο ή παρεμφερές αντικείμενο από τον ιδιωτικό τομέα, δεν συνδέεται με το αντικείμενο της σύμβασης και αντίκειται στις ανωτέρω αρχές της αναλογικότητας, της ίσης μεταχείρισης και του ελεύθερου ανταγωνισμού. Τούτο, διότι η εμπειρία που αποκτήθηκε στον ιδιωτικό τομέα, εφόσον αφορά όμοιες ή παρεμφερείς υπηρεσίες, θεωρείται, σύμφωνα με τον κατάλογο αποδεικτικών μέσων τεχνικής ικανότητας του μνημονευθέντος Παραρτήματος XII, αφεαυτής, επαρκής και ισοδύναμη για την απόδειξη της απαιτούμενης τεχνικής ικανότητας για την εκτέλεση της σύμβασης (βλ. ΕλΣυν Ολ. 1734/2024, 1344/2024, 1078/2024, 1406/2022). Κατ' εξαίρεση, τέτοιος περιορισμός είναι επιτρεπτός μόνον εφόσον τεκμηριώνονται ειδικώς λόγοι συνδεδόμενοι με την ιδιόμορφη φύση της υπό ανάθεση σύμβασης, που καθιστούν την εμπειρία στον δημόσιο τομέα αναγκαία και αποκλειστική (λ.χ. εφαρμογή ειδικού διοικητικού κανονιστικού και λειτουργικού πλαισίου μη απαντώμενου στον ιδιωτικό τομέα). Σε κάθε περίπτωση, απαιτείται επαρκής αιτιολογία που να αποδεικνύει την αναγκαιότητα του περιορισμού προς εξυπηρέτηση του δημοσίου

συμφέροντος συναπτόμενου με την άρτια εκτέλεση της σύμβασης (ΕλΣυν Έβδομο Τμήμα 1565/2025). (iii) Πέραν των κριτηρίων επιλογής, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να καθορίζουν με την διακήρυξη και όρους εκτέλεσης της σύμβασης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 335 του ν. 4412/2016, εφόσον οι όροι αυτοί συνδέονται με το αντικείμενό της και δεν εισάγουν άμεσα ή έμμεσα διακρίσεις, οι οποίες βαίνουν πέραν του βαθμού, που είναι αναγκαίος για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού. Οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης αφορούν κατ' ουσίαν μόνο στον ανάδοχο (απόφαση ΔΕΕ της 7.9.2021, Κλαίρεδος, C-927/2019, ΕλΣυν Έβδομο Τμήμα 594/2022, 1405/2021) και, ως εκ τούτου, η επιβολή στους προσφέροντες της υποχρέωσης να πληρούν τους όρους αυτούς, ήδη κατά την υποβολή της προσφοράς τους, συνιστά υπέρμετρη απαίτηση, η οποία ενέχει τον κίνδυνο αποθάρρυνσης των φορέων αυτών από τη συμμετοχή στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων (απόφαση ΔΕΕ της 8.7.2021, Sanresa UAB, C-295/20, σκ. 62 και 63, ΕλΣυν Ολ. 2117/2020, ΕλΣυν Έβδομο Τμήμα 131/2024, 593/2022, 1405/2021, 765/2021, πρβλ. 1137/2021, 2439/2020).

8. Ο ίδιος νόμος (ν. 4412/2016) ορίζει στο άρθρο 2 «Ορισμοί - Εξουσιοδοτική διάταξη» [άρθρο 2 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ]: «1. Για τους σκοπούς του παρόντος εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί: 1) (...) 11) ως «οικονομικός φορέας» νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή δημόσιος φορέας ή ένωση αυτών των προσώπων ή φορέων, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών συμπράξεων επιχειρήσεων, που προσφέρει στην αγορά εκτέλεση εργασιών ή/και έργου προμήθεια προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών (...)». Στο άρθρο 254 «Οικονομικοί φορείς» [άρθρο 37 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ]: «1. (...) 2. Στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων μπορούν να συμμετέχουν ενώσεις οικονομικών φορέων, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών συμπράξεων. Οι αναθέτοντες φορείς δεν απαιτούν από τις εν λόγω ενώσεις να περιβληθούν συγκεκριμένη νομική μορφή για την υποβολή προσφοράς ή την αίτηση συμμετοχής. 3. Όπου κρίνεται αναγκαίο, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να διευκρινίζουν στα έγγραφα της σύμβασης τον τρόπο με τον οποίο οι ενώσεις οικονομικών φορέων θα πρέπει να πληρούν τα κριτήρια και τις απαιτήσεις σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, που αναφέρονται στα άρθρα 303 έως 309, εφόσον αυτό αιτιολογείται από αντικειμενικούς λόγους και είναι σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας. Όροι που αφορούν την εκτέλεση της σύμβασης από τέτοιου είδους ενώσεις οικονομικών φορέων, διαφορετικοί από εκείνους που επιβάλλονται σε μεμονωμένους συμμετέχοντες, πρέπει επίσης να δικαιολογούνται από αντικειμενικούς λόγους και να είναι σύμφωνοι με την αρχή της αναλογικότητας.(...) 5. Στις περιπτώσεις υποβολής προσφοράς από ένωση οικονομικών φορέων, όλα τα μέλη της ευθύνονται έναντι του αναθέτοντος φορέα αλληλέγγυα και εις ολόκληρον. Σε περίπτωση ανάθεσης της σύμβασης στην ένωση, η ευθύνη αυτή εξακολουθεί μέχρι πλήρους εκτέλεσης της σύμβασης». Στο άρθρο 307 «Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων» [άρθρο 79 της Οδηγίας 2014/25/ΕΕ]: «(...) 2. Εάν οι αντικειμενικοί κανόνες και τα κριτήρια για τον αποκλεισμό και την επιλογή των υποψηφίων και των προσφερόντων στην ανοικτή διαδικασία (...) περιλαμβάνουν απαιτήσεις σχετικά με την οικονομική και

χρηματοπιστωτική ικανότητα του οικονομικού φορέα ή με τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητές του, ο οικονομικός φορέας μπορεί, όπου κριθεί απαραίτητο, να στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών που τον συνδέουν με αυτούς. (...) Όταν ένας οικονομικός φορέας επιθυμεί να στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, αποδεικνύει στον αναθέτοντα φορέα ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, παραδείγματος χάριν, με την προσκόμιση της σχετικής δέσμευσης των φορέων αυτών για το σκοπό αυτό. Υπό τους ίδιους όρους, μια ένωση οικονομικών φορέων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 254 μπορεί να στηρίζεται στις ικανότητες των συμμετεχόντων στην ένωση ή άλλων φορέων. 3. Στην περίπτωση συμβάσεων έργων, συμβάσεων υπηρεσιών και εργασιών τοποθέτησης και εγκατάστασης στο πλαίσιο σύμβασης προμηθειών, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να απαιτούν την εκτέλεση ορισμένων κρίσιμων καθηκόντων απευθείας από τον ίδιο τον προσφέροντα ή, αν η προσφορά υποβάλλεται από ένωση οικονομικών φορέων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 254, από έναν από τους συμμετέχοντες στην εν λόγω κοινοπραξία.».

9. Εκ της συνδυαστικής θεώρησης των διατάξεων που παρατέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη συνάγονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: (i) Κατά τη θέση των κριτηρίων επιλογής, ο αναθέτων φορέας πρέπει να λαμβάνει υπόψη του το δικαίωμα κάθε οικονομικού φορέα να επικαλείται τις οικονομικές/ χρηματοοικονομικές και τεχνικές ικανότητες άλλων φορέων ασχέτως της φύσης των δεσμών του με αυτούς προκειμένου να αποδείξει ότι διαθέτει το επίπεδο ικανότητας που απαιτείται από τη διακήρυξη (απόφαση ΔΕΕ της 2.6.2016, Pippo Pizzo, C-27/2015, σκ. 25, της 10.10.2013, Swm Costruzioni 2 SpA, Mannochi Luigino DI, C-94/2012 σκ. 29). Το δικαίωμα αυτό έχει και η ένωση οικονομικών φορέων, η οποία, κατά τη ρητή πρόβλεψη του ενωσιακού και του εθνικού δικαίου, μπορεί να στηρίζεται στις δυνατότητες και τις ικανότητες των μελών της (απόφαση ΔΕΕ της 28.4.2022, Caruter Srl, C-642/2020, σκ. 36), πολλώ μάλλον, καθόσον, η άτυπη δημιουργία της ένωσης δυνατόν να στοχεύει ακριβώς στη σώρευση των χρηματοδοτικών ή/και τεχνικών δυνατοτήτων των οικονομικών φορέων που μετέχουν σε αυτήν για την απόδειξη της καταλληλότητάς της να εκτελέσει τη σύμβαση (ΕΛΣυν Έβδομο Τμήμα 741/2022), τα δε μέλη της ένωσης ευθύνονται έναντι του αναθέτοντος φορέα αλληλεγγύως και εις ολόκληρον. Εξάλλου, η ρητή πρόβλεψη του δικαιώματος της ένωσης να επικαλείται τη χρηματοοικονομική και την τεχνική ικανότητα, ενός ή περισσοτέρων εκ των μελών της, για την παραδεκτή συμμετοχή της σε δημόσιο διαγωνισμό, επιτρέπει την πρόσβαση των ΜΜΕ στις διαγωνιστικές διαδικασίες (αποφάσεις ΔΕΕ της 28.4.2022, Caruter Srl, C-642/2020, σκ. 42, της 2.6.2016, Pippo Pizzo, C-27/2015, σκ. 27, της 10.10.2013, Swm Costruzioni 2 SpA, Mannochi Luigino DI, C-94/2012 σκ. 34) και συνάδει προς τον σκοπό του ανοίγματος των δημοσίων συμβάσεων στον ευρύτερο δυνατό ανταγωνισμό (απόφαση ΔΕΕ της 2.6.2016, Pippo Pizzo, C-27/2015, σκ. 27, της 23.12.2009, CoNISMa, C-305/2008, σκ. 37). (ii) Κατ' εξαίρεση, ο αναθέτων φορέας μπορεί, σύμφωνα με το άρθρο 19 παρ. 2 εδ. β' του ν. 4412/2016 (αντίστοιχη

και η ρύθμιση του άρθρου 254), να διευκρινίζει στα έγγραφα της σύμβασης «τον τρόπο» με τον οποίο οι ενώσεις οικονομικών φορέων πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας, αλλά και τεχνικής ικανότητας, εισάγοντας παρεκκλίσεις, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο, εξαιτίας των ειδικών συνθηκών της υπό ανάθεση σύμβασης, δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους, συνεχόμενους με τη φύση, την πολυπλοκότητα ή τις ιδιαιτερότητες του αντικειμένου της, ήτοι των έργων/προμηθειών που δημοπρατούνται, είναι σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας και δεν εισάγει υπέρμετρους περιορισμούς στην πρόσβαση στη διαγωνιστική διαδικασία σε βάρος ειδικής κατηγορίας οικονομικών φορέων ως οι ΜΜΕ. Στο πλαίσιο αυτό, δεν μπορεί να αποκλεισθεί το ενδεχόμενο να υπάρχουν εργασίες με ιδιαιτερότητες, που απαιτούν ικανότητα μη δυνάμενη να προκύψει ως άθροισμα της ελάχιστο ικανότητας περισσότερων οικονομικών φορέων. Για τον λόγο αυτόν, σε περίπτωση υποβολής προσφοράς από ένωση φορέων, ο αναθέτων φορέας μπορεί να απαιτήσει το ελάχιστο επίπεδο της οικείας ικανότητας να καλύπτεται από έναν μόνον οικονομικό φορέα, στον βαθμό που αιτιολογήσει την επιλογή της αυτή και αποδείξει ότι η απαίτηση αυτή συνδέεται με το αντικείμενο της οικείας σύμβασης και την πολυπλοκότητα που παρουσιάζει και είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας (πρβλ. απόφαση ΔΕΕ της 2ας Ιουνίου 2016, Pippo Pizzo, C-27/2015, σκ. 28, απόφαση της 7ης Απριλίου 2016, Partner Apelski Dariusz, σκ. 40, και απόφαση της 10ης Οκτωβρίου 2013, Swm Costruzioni 2 και Mannocchi Luigino, C-94/12, σκ. 35). Επιπλέον, παρέπεται ότι πρέπει να αιτιολογείται πλήρως η περίπτωση, η οποία επιτρέπει στον αναθέτοντα φορέα «να απαιτήσει το ελάχιστο επίπεδο της οικείας ικανότητας να καλύπτεται από έναν μόνον οικονομικό φορέα» (πρβλ. προτάσεις Γενικού Εισαγγελέα επί της υπόθεσης C- 27/2015, σκ. 41, και πρβλ. ΕλΣυν Τμ. Έβδομο 741/2022, ΕλΣυν Τμ. VI 979/2019). Σε διαφορετική περίπτωση και όταν από τη φύση και το αντικείμενο της σύμβασης δεν προκύπτει τέτοια ανάγκη, ο σχετικός όρος της διακήρυξης αντίκειται στην αρχή της αναλογικότητας. (iii) Δοθέντων των ανωτέρω, ο κανόνας αναφορικά με την πλήρωση των απαιτήσεων τεχνικής ικανότητας από ένωση οικονομικών φορέων είναι ότι αυτή έχει το δικαίωμα να επικαλείται είτε τη δυνατότητα ενός είτε το άθροισμα της ελάχιστο ικανότητας δυνατότητας περισσότερων ή και όλων των μελών της (ΕλΣυν Έβδομο Τμήμα 1191/2023, 451/2023, πρβλ. ΕλΣυν Ολ 2496/2020).

10. Από το σύνολο των στοιχείων του φακέλου της σύμβασης προκύπτουν τα αναφερόμενα στις σκέψεις 11 έως 16 που ακολουθούν:

11. Δυνάμει της2025 απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου (εφεξής ΔΣ) της Ο.ΣΥ. Α.Ε. ματαιώθηκε, λόγω υποβολής μοναδικής και απαράδεκτης προσφοράς (.....2024 απόφαση του ΔΣ) και επαναπροκηρύχθηκε δημόσιος ηλεκτρονικός διεθνής ανοιχτός διαγωνισμός με αντικείμενο «Ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών αποξήλωσης του ανενεργού δικτύου, διενέργειας καταγραφής των στύλων στο ενεργό και ανενεργό εναέριο ηλεκτρικό δίκτυο της ΟΣΥ Α.Ε. και αντικατάσταση στύλων στήριξης εναέριου ηλεκτρικού δικτύου παροχής ενέργειας

στα ηλεκτροκίνητα λεωφορεία της Ο.ΣΥ. Α.Ε. (Τρόλλεϋ), προς άρση επικινδυνότητων», προϋπολογιζόμενης αξίας 2.988.850 πλέον ΦΠΑ, συμπεριλαμβανομένου και δικαιώματος προαίρεσης ύψους 389.850 ευρώ πλέον ΦΠΑ, με κριτήριο κατακύρωσης τη χαμηλότερη τιμή. Η διάρκεια της σύμβασης ορίστηκε για 30 μήνες και πρόκειται να χρηματοδοτηθεί με ίδιους πόρους της Ο.ΣΥ. Α.Ε. (βλ. την2025 απόφαση ανάληψης πολυετούς υποχρέωσης).

12. Κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 1.3. της διακήρυξης, το αντικείμενο της σύμβασης συνίσταται στην αποξήλωση του ανενεργού δικτύου, στη διενέργεια καταγραφής των στύλων στο ενεργό και ανενεργό εναέριο ηλεκτρικό δίκτυο της Ο.ΣΥ. Α.Ε. και στην αντικατάσταση στύλων στήριξης εναέριου ηλεκτρικού δικτύου παροχής ενέργειας στα ηλεκτροκίνητα λεωφορεία της Ο.ΣΥ. Α.Ε. (Τρόλλεϋ). Ειδικότερα, ο ανάδοχος, εντός της συμβατικής περιόδου, θα προβεί στην αντικατάσταση 430 στύλων, ανεξαρτήτως ύψους, στύλου και βάθους εκσκαφής (πλήρης εργασία), στην αφαίρεση 300 στύλων οιοδήποτε μεγέθους (πλήρης εργασία), στην καταγραφή των εγκατεστημένων στύλων του ενεργού και ανενεργού δικτύου Τρόλλεϋ της ΟΣΥ Α.Ε., στην αφαίρεση χάλκινου αγωγού συνολικού μήκους 10.000 μέτρων, του πλαστικού επιτόνου, των βελόνων και των διασταυρώσεων σε ευθεία και καμπύλα τμήματα και μεταφορά σε εγκαταστάσεις ΟΣΥ Α.Ε., στην αφαίρεση 150 μπράτσων στήριξης (φουρούσια) του εναέριου δικτύου διαφορετικών διαστάσεων, καθώς και στην Βαφή 150 Στύλων οιοδήποτε μεγέθους και μορφής. Στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI της διακήρυξης περιλαμβάνεται Πίνακας με το ανενεργό εναέριο δίκτυο που θα αποξηλωθεί. Εκ των ανωτέρω, οι παρεχόμενες υπηρεσίες που αφορούν στην αντικατάσταση των στύλων προϋπολογίζονται στο ποσό του 1.634.000,00 ευρώ πλέον ΦΠΑ και κατατάσσονται στους κωδικούς 50532400-7 | Υπηρεσίες επισκευής και συντήρησης εξοπλισμού διανομής ηλεκτρικού ρεύματος και 51112000-0 | Υπηρεσίες εγκατάστασης εξοπλισμού διανομής και ελέγχου ηλεκτρικού ρεύματος, του Κοινού Λεξιλογίου δημοσίων συμβάσεων (CPV).

13. Στο άρθρο 2.2.6. της διακήρυξης του διαγωνισμού προβλέφθηκαν τα εξής: «Τεχνική και Επαγγελματική Ικανότητα» ότι «Όσον αφορά στην τεχνική και επαγγελματική ικανότητα για την παρούσα διαδικασία σύναψης σύμβασης, οι οικονομικοί φορείς απαιτείται να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία (επί ποινή αποκλεισμού) σωρευτικώς, ότι: i) κατά τη διάρκεια της τελευταίας τριετίας (πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής του παρόντος διαγωνισμού), να έχουν διενεργήσει εργασίες σε Εναέρια Δίκτυα εντός πυκνού αστικού ιστού (ήτοι πόλη, άνω των 2 εκατομμυρίων κατοίκων), σε έργο ή παροχή υπηρεσιών με Εταιρείες παροχής συγκοινωνιακού έργου του στενού και του ευρύτερου δημόσιου φορέα στις οποίες θα περιλαμβάνονται: Εργασίες τοποθέτησης νέων ιστών, αποξήλωση υπαρχόντων ιστών, αποξήλωση εναέριου δικτύου και τοποθέτηση- κατασκευή νέου εναέριου δικτύου. (...) iii) να απασχολούν ως προσωπικό αορίστου χρόνου κατ' ελάχιστο για τις ανάγκες της παρεχόμενης υπηρεσίας 2 εργάτες, που θα χρησιμοποιούνται ως σημαιοφόροι (ένας για κάθε μέτωπο), 4 εργάτες μαζί με τα εκσκαπτικά μηχανήματα (δυο για κάθε μέτωπο), 4 εργάτες για την μεταφορά και τοποθέτηση

των στύλων (δυο για κάθε μέτωπο), 2 Ηλεκτροτεχνίτες με πτυχίο ΣΤ' (Εναερίτες στην ειδικότητα), 1 τουλάχιστον ηλεκτροσυγκολλητή, 4 εργάτες για την αποκατάσταση των πεζοδρομίων (πλάκες - κράσπεδα), 1 πολιτικό μηχανικό ή 1 ηλεκτρολόγο μηχανικό, ως επιβλέποντα και υπεύθυνο ασφαλείας. Σε περίπτωση κοινοπραξίας ή ένωσης οικονομικών φορέων, τα ανωτέρω καθώς επίσης και αυτά που ορίζονται στα σχετικά ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ της παρούσης θα πρέπει να καλύπτονται τουλάχιστον από ένα μέλος της ένωσης (...). Στο ίδιο άρθρο (2.2.6) προβλέφθηκε ότι: «Η απόδειξη της διάθεσης του ελάχιστου (...) προσωπικού αποδεικνύεται με την υποβολή σχετική υπεύθυνης δήλωσης του προσφέροντος οικονομικού φορέα. Αναλυτική κατάσταση (...) και πλήρης περιγραφή των στοιχείων του απασχολούμενου προσωπικού (ΗΛΕΚΤΡΟΤΕΧΝΙΤΕΣ ΣΤ', ΗΛΕΚΤΡΟΣΥΓΚΟΛΛΗΤΗΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ Ή ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ) προσκομίζεται από τον προσωρινό ανάδοχο». Προσέτι, ορίζεται ότι «Εντός 30 ημερών από την υπογραφή της σύμβασης ο ανάδοχος υποχρεούται να προσκομίσει τις προσλήψεις του απαραίτητου εργατοτεχνικού προσωπικού της παραγράφου 2.2.6 iii της παρούσας (...). Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 2.2.9 «Κανόνες απόδειξης ποιοτικής επιλογής» της διακήρυξης: «Το δικαίωμα συμμετοχής των οικονομικών φορέων και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής τους, όπως ορίζονται στις παραγράφους 2.2.1 έως 2.2.8, κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς δια του ΕΕΕΣ κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2.2.9.1, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών της παραγράφου 2.2.9.2 και κατά τη σύναψη της σύμβασης δια της υπεύθυνης δήλωσης, της περ. δ' της παρ. 3 του άρθρου 105 του ν. 4412/2016. (...).».

14. Η προκήρυξη του ελεγχόμενου διαγωνισμού απεστάλη προς δημοσίευση στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 5.9.2025 και το πλήρες κείμενο της διακήρυξης αναρτήθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ (ΑΔΑΜ.....). Ως καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών ορίστηκε η 25^η.9.2025, κατόπιν σύντμησης της προθεσμίας δυνάμει της παρ. 3 του άρθρου 264 του ν. 4412/2026 με την εξής αιτιολογία (άρθρο 1.2 της διακήρυξης): «Βάσει της2025 απόφασης του Δ.Σ. της Ο.ΣΥ. Α.Ε., η ανάγκη άμεσης ανάθεσης των υπηρεσιών παραμένει ιδιαίτερα επιτακτική, καθώς αφορά στην ασφάλεια και την αδιάλειπτη λειτουργία του εναέριου ηλεκτρικού δικτύου παροχής ενέργειας των ηλεκτροκίνητων λεωφορείων (Τρόλλεϋ) της Ο.ΣΥ. Α.Ε. Επιπλέον, η σύνταξη τεχνικής έκθεσης σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση των στύλων στο ενεργό και ανενεργό δίκτυο αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την ορθολογική συντήρηση και μελλοντική αναβάθμιση των σχετικών υποδομών, συνεπώς καθίσταται αναγκαίο η νέα διαγωνιστική διαδικασία να διεξαχθεί με σύντμηση των ελάχιστων προθεσμιών υποβολής προσφορών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 264 παρ. 3 του ν. 4412/2016». Ακολούθως, κατόπιν υποβολής αιτήματος ενδιαφερόμενου οικονομικού φορέα, ορίστηκε νέα καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών η 29^η.9.2025, λόγω διακοπής της λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ στις 23.9.2025, από τις 15:01 έως τις 21.000 (Α.Π.: ΕΞ 2025 ... ανακοίνωση του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης), τηρουμένων των διατυπώσεων δημοσιότητας.

15. Στον διαγωνισμό υπεβλήθη μοναδική προσφορά από τον οικονομικό φορέα «.....» με δ.τ. «.....Α.Ε.» και τρίτους δανειζόντες σε αυτήν εμπειρία τους οικονομικούς φορείς «.....» και «.....» με δ.τ. «.....». Εκ των τρίτων φορέων, ο πρώτος παρείχε, ως δάνεια εμπειρία για την κάλυψη του κριτηρίου (i) τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας του άρθρου 2.2.6 (βλ. ανωτέρω σκέψη 13), την εκδοθείσα, από την ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Ανάπλαση Αθήνας Ανώνυμη Εταιρεία» και τον διακριτικό τίτλο «ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΑΘΗΝΑΣ Α.Ε.»,2025 βεβαίωση καλής εκτέλεσης της από σύμβασης με αντικείμενο «ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ ΛΕΩΦΟΡΟΥ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΟΛΓΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ», στο πλαίσιο της οποίας περιλαμβάνονταν και εργασίες τοποθέτησης νέων ιστών, αποξήλωση υπαρχόντων ιστών, αποξήλωση εναέριου δικτύου και τοποθέτηση-κατασκευή νέου εναέριου δικτύου.

16. Η Επιτροπή Αξιολόγησης Διαγωνισμών άνω των ορίων (εφεξής ΕΔ) με τα από 9.10.2025 και 21.10.2025 πρακτικά της εισηγήθηκε την αποδοχή της τεχνικής και οικονομικής προσφοράς, αντίστοιχα, του ως άνω οικονομικού φορέα και την ανάδειξή του ως προσωρινού αναδόχου. Ακολούθως, δυνάμει του από 11.11.2025 πρακτικού της ΕΔ ελέγχθηκαν τα δικαιολογητικά κατακύρωσης και κατακυρώθηκε οριστικά το αποτέλεσμα του διαγωνισμού στον οικονομικό φορέα «.....», στην τιμή της οικονομικής του προσφοράς, ήτοι στο ποσό των 2.985.020,50 ευρώ (εγκριτική απόφαση2025 του ΔΣ της Ο.Σ.Υ. Α.Ε.). Τέλος, δυνάμει του2025 εγγράφου του Διευθύνοντος Συμβούλου της Ο.Σ.Υ. Α.Ε. βεβαιώνεται ότι κατά του κύρους της ελεγχόμενης διαδικασίας δεν εκκρεμεί προσφυγή ή ένδικο μέσο.

17. Με βάση τα ανωτέρω, το Κλιμάκιο κρίνει ότι συντρέχουν οι κάτωθι διακωλυτικοί για την υπογραφή της ελεγχόμενης σύμβασης λόγοι:

(α) Μη νομίμως ορίστηκε συντετηγημένη προθεσμία παραλαβής προσφορών, καθώς ο αναθέτων φορέας δεν ανταποκρίθηκε στο σχετικό βάρος και δεν παρέθεσε καταλλήλως τεκμηριωμένη αιτιολογία αναφορικά με τη συνδρομή επειγόντων λόγων που κατέστησαν ανέφικτη την τήρηση των κανονικών προθεσμιών παραλαβής προσφορών (35 ή 30 ημέρες). Ειδικότερα, η αναφορά «(...) στην ασφάλεια και την αδιάλειπτη λειτουργία του εναέριου ηλεκτρικού δικτύου παροχής ενέργειας των ηλεκτροκίνητων λεωφορείων (Τρόλλεϋ) της Ο.Σ.Υ. Α.Ε. (...)» παρίσταται γενική και αόριστη, καθώς δεν υποστηρίζεται από την παράθεση συγκεκριμένων λόγων που καθιστούν επιτακτική την ανάγκη επίσπευσης της διαδικασίας ανάθεσης της ελεγχόμενης σύμβασης σε ανάδοχο (πρβλ. ΕΛΣυν Ζ' Κλιμάκιο 399/2021), ενώ η επίκληση ότι «(...) η σύνταξη τεχνικής έκθεσης σχετικά με την υφιστάμενη κατάσταση των στύλων στο ενεργό και ανενεργό δίκτυο αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την ορθολογική συντήρηση και μελλοντική αναβάθμιση των σχετικών υποδομών (...)» δεν συνδέεται, πάντως, με την ανάγκη αντιμετώπισης επειγόντων καταστάσεων. Η έλλειψη του στοιχείου του επείγοντος επιρρωνύεται και εκ του γεγονότος ότι ο αναθέτων φορέας παρέτεινε, τελικώς, την προθεσμία παραλαβής προσφορών μέχρι τις 29.9.2025, από την αρχική καταληκτική ημερομηνία στις 25.9.2025, επικαλούμενος τη διακοπή λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η οποία, όμως, έλαβε χώρα αποκλειστικά κατά την 23^η.9.2025 και

είχε περιορισμένη διάρκεια (15:01 έως 21:00). Εξάλλου, το γεγονός ότι ο διαγωνισμός είχε προκηρυχθεί στο παρελθόν και ματαιώθηκε δεν συνιστά, αυτοτελώς εξεταζόμενο, λόγο που οδηγεί σε πλήρωση της προϋπόθεσης του κατεπείγοντος, όπως απαιτεί η διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 264 του ν. 4412/2016. Η εν λόγω πλημμέλεια παρίσταται ουσιώδης, λαμβανομένου υπόψη και του γεγονότος ότι, τελικά, στον ελεγχόμενο διαγωνισμό συμμετείχε ένας μόνο οικονομικός φορέας, καθώς συνιστά παραβίαση των κανόνων δημοσιότητας, οι οποίοι αποτελούν έκφραση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων και λειτουργούν διασφαλιστικά για την ανάπτυξη πραγματικού ανταγωνισμού μέσω του καθορισμού προθεσμιών ικανών για την προετοιμασία και την υποβολή προσφορών από μεγάλο αριθμό υποψηφίων.

(β) Μη νομίμως προβλέφθηκε ως κριτήριο τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας (στοιχείο i του άρθρου 2.2.6. της διακήρυξης, βλ. ανωτέρω σκέψη 13) η απαίτηση διενέργειας, κατά την τελευταία τριετία, εργασιών σε εναέρια δίκτυα εντός πυκνού αστικού ιστού (ήτοι πόλη, άνω των 2 εκατομμυρίων κατοίκων), σε έργο ή παροχή υπηρεσιών με εταιρείες παροχής συγκοινωνιακού έργου του στενού και του ευρύτερου δημόσιου φορέα. Ειδικότερα: i) Η πρόβλεψη περί ζητούμενης εμπειρίας από προηγούμενη εκτέλεση συναφούς σύμβασης που υλοποιήθηκε σε πόλη άνω των 2 εκατομμυρίων κατοίκων ετέθη κατά παράβαση της αρχής της αναλογικότητας περιορίζουσα υπέρμετρα τον ανταγωνισμό, λαμβανομένου υπόψη, κατά τα κοινώς γνωστά, ότι σε εθνικό επίπεδο καμία άλλη πόλη, πλην της Αθήνας (ως πολεοδομικό συγκρότημα), δεν προσεγγίζει το μέγεθος αυτό, ενώ ελάχιστες είναι και οι πόλεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης που υπερβαίνουν το εν λόγω πληθυσμιακό κριτήριο (Βερολίνο, Μαδρίτη, Ρώμη και Παρίσι). Επιπροσθέτως, η ύπαρξη αστικού περιβάλλοντος πυκνής δόμησης δεν συνδέεται απαραίτητως με μεγάλο πληθυσμό και δη άνω των 2 εκατομμυρίων κατοίκων, καθότι, σύμφωνα με τα διδάγματα της κοινής πείρας και λογικής, περιοχές πυκνής δόμησης υπάρχουν και σε ιστορικά κέντρα με μικρό πληθυσμό, σε τουριστικές πόλεις, σε μητροπολιτικές ενότητες μεγάλων πόλεων (και όχι στο σύνολο της πόλης), αντίστροφα δε, πόλεις με εκατομμύρια κατοίκους περιλαμβάνουν και εκτεταμένες ζώνες χαμηλής δόμησης, προαστιακές περιοχές με ήπιες τεχνικές συνθήκες. Περαιτέρω, το πληθυσμιακό μέγεθος μίας πυκνοδομημένης περιοχής δεν συνάπτεται κατά τρόπο αναγκαίο με την τεχνική δυσκολία του έργου καθότι δεν συνδέεται αιτιωδώς με τις τεχνικές απαιτήσεις των εναέριων δικτύων ούτε τεκμηριώνεται ότι επηρεάζει το επίπεδο τεχνικής επάρκειας του αναδόχου, αντιθέτως η τεχνική δυσκολία εργασιών σε εναέρια δίκτυα εντός αστικού περιβάλλοντος εξαρτάται από παράγοντες όπως, ενδεικτικά, την πυκνότητα και γεωμετρία της δόμησης, τη συνύπαρξη υποδομών (ΔΕΔΔΗΕ, ΟΤΕ, φωτισμός, σηματοδότηση), την κυκλοφοριακή φόρτιση και τις φάσεις εργασιών, τις κανονιστικές και λειτουργικές δεσμεύσεις (ασφάλεια, αδειοδοτήσεις, χρονικοί περιορισμοί), και όχι από το συνολικό πληθυσμιακό μέγεθος της πόλης. ii) Μη νόμιμη παρίσταται και η πρόβλεψη ότι η προηγούμενη εμπειρία θα πρέπει να αφορά σε εκτελεσθείσα σύμβαση με εταιρείες παροχής συγκοινωνιακού έργου και

δη του στενού και του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Το Κλιμάκιο παρατηρεί ότι το ελεγχόμενο κριτήριο αναφέρεται γενικά σε εργασίες επί εναέριων δικτύων τις οποίες προσδιορίζει συγκεκριμένα σε «(...) εργασίες τοποθέτησης νέων ιστών, αποξήλωση υπαρχόντων ιστών, αποξήλωση εναέριου δικτύου και τοποθέτηση-κατασκευή νέου εναέριου δικτύου (...)» και όχι αποκλειστικά σε εναέρια δίκτυα συγκοινωνιακών μέσων, τέτοια δε εναέρια δίκτυα αποτελούν, μεταξύ άλλων, τα δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας, τα δίκτυα φωτισμού και τα δίκτυα τηλεπικοινωνιών, με αποτέλεσμα ο περιορισμός της ζητούμενης τεχνικής εμπειρίας, ερειδόμενης από προηγούμενη συνεργασία μόνο με συγκοινωνιακούς φορείς, και δη του δημόσιου τομέα, να αποκλείει τεχνικά ισοδύναμη εμπειρία αποκτηθείσα στο πλαίσιο συνεργασιών με άλλους φορείς του ιδιωτικού ή του δημοσίου τομέα, όπως, ενδεικτικά, ο ΔΕΔΔΗΕ και οι Δήμοι, χωρίς τούτο να παρίσταται τεχνικά αναγκαίο ή να δικαιολογείται κατά τρόπο ειδικότερο. Εξάλλου, το Κλιμάκιο παρατηρεί ότι οι όροι δημόσιος και ευρύτερος δημόσιος τομέας προσιδιάζουν στο εσωτερικό δίκαιο και παρουσιάζουν ασάφεια κατά το μέρος που η διακήρυξη απευθύνεται σε ενδιαφερόμενους φορείς που δραστηριοποιούνται σε τρίτες χώρες εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι ανωτέρω πλημμέλειες παρίστανται ουσιώδεις καθώς οδήγησαν σε υπέρμετρο περιορισμό του ανταγωνισμού, δεδομένου ότι τελικώς υποβλήθηκε μία μόνο προσφορά, η οποία, ακόμα και υπό την εκδοχή ότι οι ανωτέρω προβλέψεις ήταν σύννομες, θα έπρεπε να είχε απορριφθεί από την ΕΔ, καθότι στην προσκομισθείσα, προς απόδειξη της τεχνικής επάρκειας, βεβαίωση καλής εκτέλεσης της από ... σύμβασης με αντικείμενο «ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΤΗΣ ΛΕΩΦΟΡΟΥ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΟΛΓΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ» (βλ. ανωτέρω σκέψη 15), αντισυμβαλλόμενη και κύριος του έργου ήταν η «ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΑΘΗΝΑΣ Α.Ε.», ήτοι δημόσια επιχείρηση που δεν παρέχει συγκοινωνιακό έργο (ΕΛΣυν Ε΄ Κλιμάκιο 599/2023).

(γ) Μη νομίμως προβλέφθηκε ως κριτήριο τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας (στοιχείο iii του άρθρου 2.6. της διακήρυξης, βλ. ανωτέρω σκέψη 13) η απαίτηση, αποδεικνυόμενη κατά το στάδιο υποβολής προσφοράς μέσω προσκόμισης υπεύθυνης δήλωσης, ότι το αναγκαίο για την εκτέλεση της σύμβασης προσωπικό των προσφερόντων οικονομικών φορέων θα πρέπει να διαθέτει συμβάσεις αορίστου χρόνου. Και τούτο, προεχόντως διότι η φύση της εργασιακής σχέσης της ομάδας έργου που πρόκειται να αναλάβει την υλοποίηση του συμβατικού αντικειμένου άπτεται της εσωτερικής οργάνωσης του ενδιαφερόμενου οικονομικού φορέα και δεν συνδέεται, καθ' οιονδήποτε τρόπο, με τη ζητούμενη εμπειρία για την εκτέλεση της σύμβασης σε κατάλληλο επίπεδο ποιότητας, αφού δεν συνάπτεται με την επαγγελματική επάρκεια, την τεχνική εμπειρία ή τα προσόντα του προσωπικού, δεν διασφαλίζει, καθ' εαυτήν, την ποιότητα της παρεχόμενης εργασίας ούτε αποτελεί ένδειξη προηγούμενης εμπειρίας ή τεχνικής ικανότητας του οικονομικού φορέα, ενώ, παράλληλα, εκφεύγει του κανονιστικού πεδίου εφαρμογής του άρθρου 75 παρ. 4 του ν. 4412/2016, όπως αυτό εξειδικεύεται περαιτέρω στο Μέρος II «Τεχνική ικανότητα» του Παραρτήματος XII του Προσαρτήματος Α του ίδιου νόμου (βλ. ανωτέρω σκέψη 6), καθότι δεν

συγκαταλέγεται στα περιοριστικά αναφερόμενα αποδεικτικά μέσα τεχνικής ικανότητας. Εξάλλου, η εν λόγω απαίτηση εισάγει αδικαιολόγητη διάκριση μεταξύ οικονομικών φορέων αναλόγως της μορφής των εργασιακών σχέσεων που αυτοί επιλέγουν, αποκλείοντας επιχειρηματικά μοντέλα που βασίζονται νομίμως σε συμβάσεις ορισμένου χρόνου, σε έργο ή παροχή ανεξαρτήτων υπηρεσιών, ή σε συνδυασμό σταθερού και ευέλικτου προσωπικού. Επιπροσθέτως, το Κλιμάκιο κρίνει ότι η εν λόγω πρόβλεψη, κατά το μέρος που αναφέρεται στο στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης από τον επιλεγέντα οριστικό ανάδοχο, ο οποίος οφείλει εντός 30 ημερών από την υπογραφή της σύμβασης να προσκομίσει τις προσλήψεις του απαραίτητου εργατοτεχνικού προσωπικού, συνιστά ειδικό όρο εκτέλεσης της σύμβασης ο οποίος παρίσταται, εξίσου, μη νόμιμος καθότι δεν τελεί σε αντιστοιχία με το αντικείμενο της σύμβασης και, σε κάθε περίπτωση, έρχεται σε αντίθεση με την αρχή της αναλογικότητας δεδομένου ότι συνεπάγεται υπέρμετρη δέσμευση του αναδόχου για διάστημα που εκτείνεται και πέραν της διάρκειας της σύμβασης (30 μήνες), η δε εγγύηση της ύπαρξης του αναγκαίου προσωπικού καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης της σύμβασης θα μπορούσε να καλυφθεί, ενδεικτικά, και μέσω της πρόσληψης προσωπικού ορισμένου χρόνου με συμβάσεις κατάλληλης διάρκειας (πρβλ. ΕλΣυν Έβδομο Τμήμα 131/2024, 594/2022, 1405/2021).

(δ) Τέλος, το Κλιμάκιο κρίνει ότι ο προβλεπόμενος όρος στο άρθρο 2.2.6 της διακήρυξης, σύμφωνα με τον οποίο για καθένα από τα κριτήρια τεχνικής ικανότητας ορίζεται ότι σε περίπτωση κοινοπραξίας ή ένωσης η εκάστοτε ελάχιστη προϋπόθεση θα πρέπει να καλύπτεται αυτοτελώς, τουλάχιστον από ένα μέλος της κοινοπραξίας ή ένωσης, αποκλείοντας τη δυνατότητα των οικονομικών φορέων να αθροίσουν τις δυνάμεις τους για κάθε μία από αυτές (όσες τουλάχιστον επιδέχονται από τη φύση τους τέτοια άθροιση), τυγχάνουν μη νόμιμοι (ΕλΣυν Έβδομο Τμήμα 259/2025). Ειδικότερα, οι ελεγχόμενοι όροι, αντίκεινται στην αρχή της αναλογικότητας, καθόσον η πλήρωση των σχετικών κριτηρίων, είτε επιτυγχάνεται από μια εταιρεία μέλος ένωσης εταιρειών, είτε από δυο ή περισσότερα μέλη ένωσης αθροιστικά, δεν διαφοροποιεί το γεγονός ότι, εν τέλει, πληρούνται οι ανωτέρω τιθέμενοι από τη διακήρυξη όροι. Αντίθετα, η θέσπιση της πλήρωσης έκαστης προϋπόθεσης από έναν μόνο φορέα και όχι από περισσότερους αθροιστικά εισάγει υπέρμετρο περιορισμό στο δικαίωμα πρόσβασης των ενδιαφερόμενων φορέων στον διαγωνισμό και, ειδικότερα, περιορισμό στην ανάπτυξη υγιούς ανταγωνισμού, κατά τρόπο δυσανάλογο σε σχέση με τον σκοπό που εξυπηρετεί, καθόσον θίγει το δικαίωμα συμμετοχής επιχειρήσεων με τη μορφή της ένωσης εταιρειών. Περαιτέρω, ο αναθέτων φορέας δεν αιτιολογεί, την ανάγκη θέσπισης και την χρησιμότητα για την εξέλιξη του εν λόγω διαγωνισμού των ανωτέρω όρων. Η ανάγκη αυτή, άλλωστε, δεν αιτιολογείται ούτε από το αντικείμενο και την πολυπλοκότητα των προς παροχή υπηρεσιών, που αφορούν σε υπηρεσίες φύλαξης. Επισημαίνεται, τέλος, ότι ο ελεγχόμενος όρος περιορίζει τη συμμετοχή και δυνητικών αναδόχων στον διαγωνισμό, οι οποίοι, λόγω ακριβώς του όρου αυτού της διακήρυξης, αποθαρρύνθηκαν από τη συμμετοχή τους σε αυτόν με τη μορφή της ένωσης.

18. Κατ' ακολουθίαν, το Κλιμάκιο κρίνει ότι κωλύεται η υπογραφή της ελεγχόμενης σύμβασης.

Για τους λόγους αυτούς

Κωλύεται η υπογραφή του ελεγχόμενου σχεδίου σύμβασης μεταξύ της Ο.ΣΥ. Α.Ε. και της, με αντικείμενο «Ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών αποξήλωσης του ανενεργού δικτύου, διενέργειας καταγραφής των στύλων στο ενεργό και ανενεργό εναέριο ηλεκτρικό δίκτυο της ΟΣΥ Α.Ε. και αντικατάστασης στύλων στήριξης εναέριου ηλεκτρικού δικτύου παροχής ενέργειας στα ηλεκτροκίνητα λεωφορεία της Ο.ΣΥ. Α.Ε. (Τρόλλεϋ), προς άρση επικινδυνότητων».

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΝΕΚΤΑΡΙΑ ΔΟΥΛΙΑΝΑΚΗ

Ο ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΚΑΛΟΝΟΜΟΣ